

Yom Tov BBQs: What's Rav Moshe's "Secret" Chiddush? Yonatan Shai Freedman

שמות פרק יב, טז

(טז) וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְאכָה לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶךְ אֲשֶׁר יֹאכַל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם:

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף ז.

דמתוך שהותרה הבערה לצורך - הותרה נמי שלא לצורך! אמר ליה, עליך אמר קרא: אך אשר יאכל לכל נפש, **דבר השוה לכל נפש**. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: אלא מעתה, נזדמן לו צבי ביום טוב, הואיל ואינו שוה לכל נפש, ה"נ דאסור למשחטיה! אמר ליה: אנא דבר הצורך לכל נפש קאמינא, צבי צריך לכל נפש הוא.

Since kindling a fire was permitted on a Festival when performed for the purpose of food preparation, it was also permitted when not performed for the purpose of food preparation. Rav Pappa said to him: It is about your assertion that the verse states with regard to a Festival: "Save that which every person must eat, that alone may be done by you" (Exodus 12:16), indicating a matter that is equal for every person. Incense is burned only by those who are particularly delicate. It is not equally utilized by everyone, and therefore it is not permitted. Intercourse, on the other hand, is universally practiced. Rav Aḥa, son of Rava, said to Rav Ashi: If that is so, if a deer happened to come into his possession on a Festival, since it is not a food that is equal for every person, would the ruling also be that it is prohibited to slaughter it? Rav Ashi said to him: I said a matter that is a need for every person, and deer meat is a matter that although difficult to acquire, is a need for every person. Incense, even when available, is not universally utilized.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכ-קכ:

משנה. רבי שמעון בן ננס אומר: פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחז בהן את האור, מפני שהוא מחרך. ועושים מחיצה בכל הכלים, בין מלאין בין ריקנים, בשביל שלא תעבור הדליקה. רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאין מים, לפי שאין יכולין לקבל את האור, והן מתבקעין ומכבין את הדליקה. גמרא... אימר דאמר רבי שמעון בן ננס - מפני שהוא מחרך, גרם כיבוי מי אמר? - אין, מדקתני סיפא: רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה - מכלל דתנא קמא שרי.

MISHNA: Rabbi Shimon ben Nannas says: One may spread out a moist goat's hide over a box, a chest, or a closet that caught fire, because the fire singes and does not burn it. The fire does not burn the wet goat's hide but merely singes it, and by doing so the wooden vessels are preserved. And one may establish a barrier against the fire with all vessels, both full and empty, so that the fire will not pass. Rabbi Yosei prohibits using new earthenware vessels full of water, because they cannot withstand the heat of the fire and they will burst and extinguish the fire, and it is prohibited to cause the fire to be extinguished on Shabbat even indirectly. GEMARA: ... did he say it is permitted to indirectly cause the fire to extinguish? The Gemara answers: Yes, Rabbi Shimon ben Nannas permitted that as well, and we learn this from that which is taught in the latter clause in the mishna: Rabbi Yosei prohibits using new earthenware vessels that are full of water, because they cannot withstand the fire and will burst and extinguish the fire. This proves by inference that the first tanna, Rabbi Shimon ben Nannas, permits it.

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף כב.

הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר, והמסתפק ממנו חייב משום מכבה

One who adds oil to a lamp on Shabbat is liable for performing the prohibited labor of kindling on Shabbat, and one who supplies himself with oil from a lit lamp on Shabbat is liable for performing the prohibited labor of extinguishing, as he causes the light to be extinguished more quickly. This

indicates that any action, even an indirect one, which causes a lamp to be extinguished earlier than it would have otherwise is considered extinguishing.

תוספות מסכת ביצה דף כב. ד"ה והמסתפק
...דלא הוי אלא גרם כבוי וגרם כבוי ביום טוב שרי אף על פי שממהר כבוייה...

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלד סעיף כב
תיבה שאחז בה האור, יכול לפרוס עור של גדי מצדה האחר שלא תשרף; ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק
בין הדליקה, אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה, **דגרם כיבוי מותר**.
הגה: **במקום פסידא** (מרדכי פרק כ"כ).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקיד סעיף א
אסור לכבות דליקה בי"ט, אפילו אם רואה ביתו שנשרף, אם אין שם סכנת נפשות. ואין מכבין הבקעת, ואפילו
כדי שלא יתעשן הבית או הקדירה או כדי לשמש מטתו. הגה: ויש אומרים דוקא אם אפשר להציל הקדירה בלא
כיבוי, אבל אם אי אפשר להציל או לבשל הקדירה בענין אחר רק שיכבה, מותר לכבות, (הרא"ש ומרדכי ור"ן
פ"ב דביצה ורשב"א וטור), וכנ"ל עיקר; וכן בבית, אם ישרף הבית לא יהיה לו מקום לאכול שם ויפסיד, סעודתו,
מותר לכבות, אבל אם יש לו בית אחר לאכול שם, אסור לכבות משום **הפסד ממונו**, (ב"י בשם אורחות חיים).

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קטו
בדבר להדליק את הגעז ביום טוב מהפייילאט לייט, פשוט שמותר כי אין בזה חשש מוליד אש אלא הוא הדלקה
מאש הדולק כבר ולא דמי לעלעקטרי שיש חשש הולדת אש שלכן אסור להדליק.
ובדבר להקטין את האש ביום טוב, הנה כשצריך להקטין את האש כדי שלא ישרף ולא יתקלקל התבשיל
שבקדרה מותר ואף אם יכול להניח אש זה הגדול ולהדליק אש אחר שיהיה קטן יכול להקטין אש זה ולא
להדליק אש אחר כי כשהוא לצורך התבשיל אין חלוק בין הדלקה לכבוי כיון שגם כבוי מותר לצורך אוכל נפש
כמו בבשרא אגומרי כמפורש בביצה דף כ"ג. ולהקטין שלא לצורך בשול אלא משום הפסד הגעז הוא כמו כבוי
הגעז לגמרי **ואם כבוי לגמרי אסור אסור גם להקטין**.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן צג
...ובדבר להקטין אש הגעז ביום טוב אם עדיף ממכבה לגמרי, איני רואה בזה טעם שיהיה עדיף דבהקטנה
הוא ג"כ מכבה כמו מכבה לגמרי **ויש אצלי חדוש גדול ואיני רוצה לכתוב זה בכתב...**

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קכח
... **וכן איני רוצה להשיב בכתב בדבר סגירת הגעז ביום טוב**. אך אם הקטנת האש של הגעז הוא לצורך
הבשול כדי שלא ישרף ויתבשל בטוב אז פשוט שמותר כבשרא אגומרי...

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כט:
משנה. לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת, ואפילו היא
של חרס, ורבי יהודה מתיר...

MISHNA: The fundamental dispute in this mishna is with regard to the determination whether or not indirect acts of kindling and extinguishing fall within the parameters of the prohibition on Shabbat. The Rabbis said: **A person may not pierce a hole in an eggshell and fill it with oil, and place it over the mouth of a lamp so that the egg will drip** additional oil into the lamp and thereby extend the time that it burns. **And** this is the ruling **even if it is not an actual egg but an earthenware vessel. And Rabbi Yehuda permits** doing so...

רש"י מסכת שבת דף כט: ד"ה שתהא מנטפת
... וטעמא משום גזרה, שמא יסתפק הימנו, וכיון שהקצהו לנר - חייב משום מכבה...